

MODERN
STOICISM

اسپینوزا و رواقی گری
مقایسه ای جامع

صالح یحیی پور

MODERN
STOICISM

Saleh Yahyapour
April2023

MODERN STOICISM

مقدمه

این مقاله به مقایســه جامع نظام فلســفی باروخ بندیکت اســپینوزا و اندیشــه های رواقیون می‌پردازد. با بررسی دغدغه‌های مشترک، دیدگاه‌های متضاد و تأثیرات تاریخی آنها، هدف ما ارائه درک دقیقی از این دو سنت فکری و ارتباط مداوم آنها در گفتمان فلسفی معاصر است. باروخ اسپینوزا، فیلسوف هلندی قرن هفدهم، یک سیستم فکری منحصربه‌فرد ایجاد کرد که مشخصه آن یک دیدگاه مونیستی از جهان است، جایی که خدا (یا طبیعت) تنها واقعیت است، و هر چیزی که وجود دارد بخشی از این جوهر نامتناهی است. ایده‌های او باورهای سنتی مسیحی را به چالش می‌کشید و امروزه همچنان مجال بحث‌ها را در این میان برانگیخته اســت. خدای اســپینوزا با تعاریفی دقیق با طبیعتی یکپارچه یادآور طبیعتی طبیعت ساز است و این گونه نظر بر همه چی گستره ای را ایجاد کرده است که فصل جدائی میان خالق و مخلوق را از بین برده اســت . از طرفی دیگر رواقی گری، یک مکتب فلســفی در یونان باستان که در قرن سوم پیش از میلاد در آتن تأسیس شد، بر خویشتن داری، عقل و انعطاف پذیری در برابر ناملایمات تأکید دارد. رواقیون به پیوســتگی همه چیز و اهمیت زندگی در هماهنگی با طبیعت و

نظم طبیعی معتقدند. اسپینوزا و رواقیون علیرغم تفاوت‌هایشان، دغدغه مشترکی با درک ماهیت جهان و هستی انسان دارند. آنها هر دو با این سوال دست و پنجه نرم می کنند که چگونه در مواجهه با چالش ها و محدودیت های بیرونی به آرامش، خرد و فضیلت درونی دست یابند. اسپینوزا و رواقی گری هر دو بر احساسات انسانی و تأثیر آنها بر توانایی ما برای رهبری یک زندگی با فضیلت و رسیدن به آرامش درونی مشترک هستند. مفهوم اسپینوزا از «conatus» یا میل به حفظ خود در همه چیز، به موازات مفهوم رواقی «Prohairesis»، توانایی انتخاب انسان و خودمختاری است.همچنین رواقیون طرفدار جدایی عاطفی و تسلط شناختی بر رویدادهای بیرونی هستند که موضوع اصلی در فلسفه اسپینوزا نیز هست. تأثیرات «منفعل» و «فعال» اسپینوزا، که به پاسخ‌های عاطفی ما به محرک‌های بیرونی اشاره دارد، می‌تواند در چارچوب آموزه‌های رواقی درباره تمایز بین آنچه در کنترل ما است (قضاوت‌ها و ادراکات ما) و آنچه نیست (خارجی) درک شود.

خدا و جهان هستی

در آیین رواقی، مفهوم خدا به عنوان نیروی الهی حاکم بر جهان و هر آنچه در آن است در نظر گرفته می شود. این نیروی الهی که به «طبیعت» یا «لوگوس» نیز معروف است، غیرشخصی و بی طرف است. نشان دهنده نظم و هماهنگی عقلانی جهان است. رواقیون معتقدند که درک و زندگی مطابق با این نیروی الهی منجر به زندگی پر فضیلت و سعادت می شود.

در مورد باروخ اسپینوزا، فیلسوف هلندی قرن هفدهم، دیدگاه های او در مورد خدا ارتباط نزدیکی با دیدگاه های رواقی دارد. مفهوم اسپینوزا از خدا، یا «Deus sive Natura» (خدا یا طبیعت)، شبیه ایده رواقی در مورد نیروی الهی حاکم بر جهان است. او معتقد بود که خدا و جهان یکی هستند و هر چیزی که وجود دارد جزء صفات نامتناهی خداوند است. به عقیده اسپینوزا، درک ماهیت این خدای فراگیر منجر به درک عمیق تری از جهان و جایگاه ما در آن می شود. هم رواقی گرایی و هم فلسفه اسپینوزا بر اهمیت زندگی در هماهنگی با نیروی الهی یا خدا تأکید می کنند که در نهایت به زندگی

سرشار از خرد، فضیلت و آرامش درونی می انجامد.در حالی که اسپینوزا و رواقیون وجود یک قدرت برتر یا نظم کیهانی را تصدیق می کنند، درک آنها از این مفهوم به طور قابل توجهی متفاوت است. از نظر اسپینوزا، خدا جوهری غیرشخصی و نامتناهی است که هر چیزی را که وجود دارد در بر می گیرد، در حالی که رواقیون خدا را نیرویی عقلانی و مشیتی می دانند که بر جهان هستی حاکم است و سرنوشت انسان را هدایت می کند.

به عقیده اسپینوزا، خدا یک خدای شخصی با خصوصیات انسان مانند نیست (متشخص نیست)، بلکه جوهری فراگیر، نامتناهی و ابدی است که کل جهان را تشکیل می دهد. هر آنچه هست، بیان یا تجلی این جوهر الهی است. در فلسفه اسپینوزا، خداوند دارای صفات نامتناهی است که از طریق آنها می توان جوهر الهی را درک کرد. ما فقط می‌توانیم دو مورد از این ویژگی‌ها را درک کنیم: گسترش (مربوط به دنیای فیزیکی) و فکر (مربوط به ذهن و آگاهی ما). این دو صفت با هم اساس دیدگاه پانتئیستی اسپینوزا را تشکیل می دهند که در آن خدا و جهان اساساً یکی هستند. اسپینوزا معتقد بود که درک ماهیت این خدای فراگیر برای درک جهان و جایگاه ما در آن بسیار مهم است. با مطالعه و درک قوانین طبیعت و عملکرد کیهان، می‌توانیم بینشی نسبت به وجود خود به دست آوریم و به درک عمیق‌تری از خود و جهان پیرامون خود دست یابیم. این درک در نهایت به خرد، فضیلت و آرامش درونی بیشتر می انجامد. به طور خلاصه، خدای اسپینوزا جوهر نامتناهی، ابدی و فراگیر است که کل جهان را تشکیل می دهد و هر آنچه وجود دارد، بیانگر این نیروی الهی است.

در رواقی گری، مفهوم خدا تا حدودی با دیدگاه اسپینوزا متفاوت است. رواقیون به وجود نیروی الهی واحد، توانا و خیرخواه اعتقاد داشتند که از آن به عنوان «زئوس» یا «طبیعت» یاد می کردند. این خدا یک خدای متشخص انسان وار و یا با خصوصیات انسانی نیست، بلکه نیرویی غیرمتشخص، عقلانی و بی طرف است که بر جهان و قوانین طبیعی آن حاکم است. از نظر رواقیون، خدا سرچشمه همه هستی و مظهر عقل و خرد است. این نیروی الهی مسئول ایجاد و حفظ کیهان و همه اجزای آن است. جهان به عنوان یک موجود زنده، امتداد وجود خداوند است و همه چیز در آن به هم مرتبط است.

رواقیون معتقد بودند که درک ماهیت نیروی الهی و عملکرد جهان برای داشتن یک زندگی با فضیلت ضروری است. آنها بر اهمیت پذیرش نظم طبیعی اشیاء و درک این نکته تاکید کردند که همه چیز طبق برنامه الهی اتفاق می افتد. با همسو شدن با این برنامه و پذیرش عقل، می توان به آرامش درونی، انعطاف پذیری و خرد دست یافت. به طور خلاصه، مفهوم رواقی گرایی از خدا یک نیروی الهی مطلق، خیرخواه و غیرشخصی است که بر جهان و قوانین طبیعی آن حاکم است. این ایزد تجسم عقل و خرد است و درک ماهیت آن به افراد کمک می کند تا زندگی با فضیلت داشته باشند و به آرامش درونی دست یابند.

اراده آزاد و جبر:

فلسفه اسپینوزا در مورد اختیار و جبر ریشه در اعتقاد او به جبرگرایی دارد که جنبه اساسی نظام متافیزیکی اوست. به عقیده اسپینوزا، هر چیزی که در جهان اتفاق می‌افتد، با علل قبلی تعیین می‌شود و از نظم ضروری پیروی می‌کند. این شامل اعمال و تصمیمات انسانی می شود.از نظر اسپینوزا، مفهوم «اراده آزاد» آن گونه که عموماً درک می شود یک توهم است. او استدلال می کند که مردم بر این باورند که اراده آزاد دارند زیرا از زنجیره کامل علل و شرایطی که اعمال آنها را تعیین می کند بی اطلاع هستند. در واقع، اعمال و تصمیمات ما نتیجه ترکیبی از ویژگی های ذاتی، تجربیات و شرایط بیرونی است که با آن مواجه می شویم. از این رو به جای اراده آزاد، اسپینوزا ایده «آزادی» را پیشنهاد می کند، که به معنای داشتن توانایی انتخاب بین گزینه ها نیست، بلکه به معنای درک و پذیرش ضرورت اعمال ما و هماهنگ بودن با نظم طبیعی جهان است. این درک به آرامش و خرد درونی منجر می شود، زیرا می دانیم که اعمال ما بخشی از برنامه الهی است و نتیجه انتخاب های خودسرانه نیست. جبر، در فلسفه اسپینوزا، با مفهوم او از خدا به عنوان جوهری فراگیر که کل جهان را تشکیل می دهد، ارتباط نزدیک دارد. هر چیزی که اتفاق می افتد، از جمله اعمال انسان، بخشی از برنامه نامتناهی خداوند است و از دستور لازم پیروی می کند. با این حال، این بدان معنا نیست که خدا فعالانه اعمال ما را کنترل یا در مورد آن ها تصمیم می گیرد. بلکه این ماهیت ذاتی جهان و قوانین آن است

که سیر وقایع را تعیین می کند. به طور خلاصه، دیدگاه اسپینوزا در مورد جبر و اختیار، ایده انتخاب های خودسرانه را رد می کند و بر ضرورت و جبر همه رویدادها از جمله اعمال انسان تأکید می کند. در عوض، او مفهوم آزادی را ترویج می کند، که در مورد درک و پذیرش جایگاه ما در نظم طبیعی جهان است.

در رواقییسم، مفهوم اختیار و جبر تا حدودی با دیدگاه اسپینوزا متفاوت است. رواقیان معتقد به وجود نیروی الهی واحد، همه کاره و خیرخواه (زئوس یا طبیعت) هستند که بر جهان و قوانین طبیعی آن حاکم است. این نیروی الهی مسئول ایجاد و حفظ کیهان و همه اجزای آن است. رواقیون ایده آزادی اراده را تصدیق می کنند اما آن را متفاوت از درک مدرن تفسیر می کنند. آنها معتقدند که انسان ها توانایی انتخاب منطقی و مسئولیت پذیری اعمال خود را دارند. با این حال، رواقیون نیز تا حدودی مفهوم جبر را می پذیرند، زیرا معتقدند جهان بر اساس نقشه الهی و نظم طبیعی عمل می کند. دیدگاه رواقی در مورد جبربه معنای مفهوم جبردرانتخاب نیست بلکه در مورد پذیرش جایگاه خود در نظم طبیعی و درک این است که همه چیز به دلیلی اتفاق می افتد. رواقیون بر اهمیت همسویی اعمال خود با برنامه الهی و پذیرش عقل برای دستیابی به آرامش درونی، انعطاف پذیری و خرد تأکید دارند.

در رواقی گری، اراده آزاد به معنای داشتن انتخاب های دلخواه نیست، بلکه تصمیم گیری عقلانی بر اساس درک عمیق جهان و قوانین طبیعی آن است. با پذیرش این دیدگاه، افراد می توانند در هماهنگی با برنامه الهی زندگی کنند و آزادی واقعی را بیابند، آزادی واقعی که نه داشتن انتخاب های نامحدود، بلکه پذیرش ضرورت اعمال و هماهنگی با نظم ذاتی جهان هستی است.

به طور خلاصه، دیدگاه رواقی در مورد اختیار و جبر در مورد پذیرش نقش ما در نظم طبیعی جهان و اتخاذ تصمیمات عقلانی بر اساس آن درک است. در دیدگاه آن ها موضوع وجود و صحت و سقم جبر نیست، بلکه در مورد پذیرش عقل و همسو کردن اعمال خود با برنامه الهی برای رسیدن به آرامش و خرد درونی است.

نقطه اصلی واگرایی بین اسپینوزا و رواقییسم موضع آنها در مورد اختیار و جبرگرایی است. مونیسم اسپینوزا او را به ادعای شکلی قوی از جبرگرایی سوق می دهد، جایی که هر اتفاقی از پیش تعیین شده و اجتناب ناپذیر و تنها حالات انتخاب متفاوت است. در مقابل، رواقیون به اهمیت اراده آزاد انسان و قدرت شکل دادن به شخصیت و سرنوشت خود از طریق عمل صالح معتقدند.

فضیلت و فلسفه اخلاق

فلسفه اخلاقی اسپینوزا عمیقاً ریشه در باورهای متافیزیکی و معرفت‌شناختی او، به‌ویژه مفهوم وحدت جوهر وجودی و ماهیت عواطف انسانی دارد. از نظر اسپینوزا، فضیلت ارتباط تنگاتنگی با درک و زندگی مطابق با نظم طبیعی جهان دارد، که معتقد است قوانین خدا یا طبیعت بر آن حاکم است. فلسفه اخلاق اسپینوزا را می‌توان از طریق مفهوم «ایده‌های کافی» و «عشق ذهنی-عملی به خدا» درک کرد. ایده کافی، درک واضح و متمایز از یک چیز است که به ما امکان می دهد ماهیت واقعی آن را درک کنیم. همانطور که ایده های مناسب تری به دست می آوریم، در مورد جهان و جایگاه خود در آن آگاه تر می شویم و به درک عمیق تری از برنامه الهی می رسیم. از سوی دیگر، عشق فکری به خدا، نتیجه درک روزافزون ما از نظم طبیعی و برنامه الهی است. هر چه داناتر و عاقل تر شویم، زیبایی و هماهنگی را در جهان مشاهده می کنیم و عشقی به نیروی الهی حاکم بر جهان در خود ایجاد می کنیم. این محبت نیز به نوبه خود ما را به رفتار مطابق با نظم طبیعی سوق می دهد و رفتار نیکو را ترویج می کند. از نظر اسپینوزا، فضیلت پیروی از مجموعه ای از قوانین یا اصول اخلاقی نیست، بلکه به معنای درک و زندگی در هماهنگی با نظم طبیعی جهان است. او چهار فضیلت اصلی را مشخص می کند: خرد، شجاعت، سخاوت و عدالت. این فضایل از یکدیگر جدا نیستند، بلکه به هم پیوسته اند و به رفاه و خوشبختی کلی ما کمک می کنند.

در فلسفه اخلاق اسپینوزا، جست‌وجوی دانش و فهم در رشد فضیلت محوری است. همانطور که ایده های مناسب تری به دست می آوریم و عشق فکری خود را به خدا پرورش می دهیم، فاضل تر می شویم و در هماهنگی بیشتری با نظم طبیعی زندگی می کنیم. این به نوبه خود منجر به آرامش درونی، خرد و شادی می شود، زیرا ما جایگاه خود را در برنامه الهی تشخیص می دهیم و مطابق با آن عمل می کنیم. به طور خلاصه، فلسفه اخلاق اسپینوزا بر اهمیت درک و زندگی در هماهنگی با نظم طبیعی جهان تأکید دارد. فضیلت پیروی از احکام اخلاقی نیست، بلکه کسب علم و عمل به تدبیر الهی است که موجب آرامش درونی، خرد و سعادت می شود.

در رواقی گری، فضیلت و فلسفه اخلاقی به طور تنگاتنگی در هم تنیده شده اند، زیرا جست و جوی فضیلت هدف نهایی یک رواقی تلقی می شود. رواقیون معتقدند که داشتن یک زندگی با فضیلت برای دستیابی به eudaimonia ضروری است که می توان آن را "شکوفایی انسان" یا "شادی" ترجمه کرد. درک رواقی از فضیلت و فلسفه اخلاق حول چهار فضیلت اصلی متمرکز است: خرد، شجاعت، عدالت و اعتدال(خویشتن داری- عفت).

۱. خرد (Sophia): خرد اساس فضیلت رواقی است، زیرا شامل درک نظم طبیعی جهان و اصول حاکم بر آن است. رواقیون بر این باورند که با به دست آوردن خرد، می‌توانیم چالش‌های زندگی را بهتر طی کنیم و تصمیم‌های منطقی و همسو با برنامه الهی بگیریم.

۲. شجاعت (Andreia): شجاعت توانایی رویارویی با ناملایمات و چالش ها با انعطاف و استقامت است. رواقیون معتقدند که شجاعت واقعی قدرت بدنی نیست، بلکه حفظ آرامش درونی و خونسردی در مواجهه با حوادث بیرونی است.

۳. عدالت (Dikaiosyne): عدالت از نظر رواقیون عبارت است از رفتار منصفانه با دیگران و زندگی در هماهنگی با نظم طبیعی جهان. این شامل شناخت ارتباط متقابل ما با دیگران و عمل به روش هایی است که خیر بزرگتر را ترویج می کند.

۴. عفت (Sophrosyne): اعتدال عبارت اســت از میانه روی و خویشــتن داری در امیال و اعمال ما. این شــامل تشــخیص تفاوت بین آنچه تحت کنترل ما اســت (افکار، اعمال و واکنش های ما) و آنچه نیســـت (رویدادهای بیرونی) اســـت. هدف رواقیون با تمرین اعتدال، زندگی عاری از امیال مفرط و آشفتگی عاطفی است.

فلسـفه اخلاق رواقی حول مفهوم «کاتارسـیس» که به معنای «پاکسـازی» یا «پاکسـازی» است، متمرکز است. رواقیون با پرورش فضـیلت های چهارگانه اصـلی، قصـد دارند روح خود را تطهیر کنند و مطابق نقشــه الهی طبیعت زندگی کنند. این روند رشــد اخلاقی به آرامش درونی، انعطاف پذیری و خرد می انجامد و در نهایت به شکوفایی یا سعادت انسان می انجامد و به‌طور خلاصه، فضـیلت و فلسـفه اخلاق در رواقی‌گرایی حول محور تعقیب چهار فضـیلت اصـلی است: خرد، شـجاعت، عدالت و اعتدال. این فضـــیلت ها به افراد کمک می کند تا اعمال خود را با نظم طبیعی جهان هماهنگ کنند، با دیگران در هماهنگی زندگی کنند و آرامش درونی را پرورش دهند و در نهایت به شکوفایی یا خوشبختی انسان منجر شوند.

هم اسپینوزا و هم رواقی گرایی بر جست و جوی فضـیلت و خرد به عنوان راهی برای رسیدن به یک زندگی کامل تأکید می کنند. با این حال، درک آنها از فضیلت و فلسفه اخلاقی متفاوت است. اخلاق اسـپینوزا در نظام متافیزیکی او اسـتوار اسـت و بر عشـق فکری به خدا به عنوان عالی ترین خیر تمرکز دارد. از سـوی دیگر، رواقیون از رویکرد عملی تر به فضـیلت دفاع می کنند و بر پرورش فضـایل مانند خرد، شجاعت، عدالت و اعتدال تأکید دارند.

ارتباط با زندگی معاصر

تأثیر بر روایات فلسفی متأخر:

تأثیر اسپینوزا و رواقی گری بر سنت های فلسفی بعدی قابل توجه است. عقاید اسپینوزا بر فیلسوفان مدرن و همچنین متفکران معاصر در زمینه‌های متافیزیک، معرفت‌شناسی و اخلاق تأثیر گذاشته است. رواقی گرایی همچنین با رواقیون مدرن مانند اپیکتتوس، مارکوس اورلیوس، و طرفداران معاصر مانند ماسیمو پیگلیوچی و ویلیام اروین، که به کاوش و به کارگیری آموزه های رواقی در زندگی و کار خود ادامه می دهند، اثر خود را بر فلسفه گذاشته است. هم اسپینوزا و هم رواقی گرایی بینش های ارزشمند و حکمت عملی را برای گذر از چالش های زندگی مدرن ارائه می دهند. تأکید آنها بر جدایی عاطفی، انعطاف‌پذیری، و جستجوی خرد و فضیلت می‌تواند به افراد در پرورش آرامش درونی، رشد شخصی و درک عمیق‌تر از جایگاه خود در جهان کمک کند.

مقایسه رویکردهای آموزشی :

بررسی رویکردهای تربیتی اسپینوزا و رواقی گرایی تفاوت هایی را در روش های آنها آشکار می کند. تمرکز آموزشی اسپینوزا بر تحقیق عقلانی، تفکر انتقادی و جستجوی دانش از طریق مطالعه فلسفه و علم است. رویکرد او بر اهمیت درک اصول اساسی واقعیت و به هم پیوستگی همه چیز تأکید دارد. از سوی دیگر، رواقی گرایی تأکید زیادی بر خرد عملی و رشد فضایل از طریق تأمل در خود، درون نگری و به کارگیری اصول رواقی در زندگی روزمره دارد. آموزش رواقی اغلب شامل مطالعه متون باستانی، درگیر شدن در گفتگوهای فلسفی، و تمرین تمرین هایی است که انعطاف پذیری عاطفی و نظم ذهنی را پرورش می دهد.

معنویت و دین:

در حالی که اسپینوزا و رواقی گرایی هر دو با مضامین معنوی و مذهبی درگیر هستند، دیدگاه های آنها متفاوت است. مونیسم اسپینوزا او را به درکی بیشتر از خدا سوق می دهد، جایی که الوهیت در همه چیز حضور دارد و نمی توان آن را از جهان طبیعی جدا کرد. از سوی دیگر، رواقی گرایی

عناصــری از دین ســنتی یونان و روم را در بر می گیرد و خدا را نیروی مشــیتی می داند که جهان را هدایت می کند و برای زندگی انسان ها راهنمایی می کند.

تأثیر بر هنر و ادبیات:

ایده های اسـپینوزا و رواقی گرایی هنرمندان و نویسـندگان بسـیاری را در طول تاریخ الهام بخش کرده است. فلسفه اسپینوزا در آثار ادبی مانند «دمیان» هرمان هسه و «علیه روز» توماس پینچون بررسی شده اســت. رواقی گرایی همچنین با نمونه های قابل توجهی از جمله تراژدی های ســنکا، «انچیریدیون» اپکتتوس، و آثار معاصری مانند «موانع راه است» رایان هالیدی و «گوسفند عالی» ویلیام درسیویچ اثر خود را در هنر و ادبیات به جا گذاشته است.

کاربرد در روانشناسی و درمان:

آموزه‌های اســپینوزا و رواقی‌گرایی هر دو به نظریه‌های روان‌شــناختی و شــیوه‌های درمانی مدرن راه یافته‌اند. مفهوم عاطفه منفعل و فعال اســپینوزا بر توســعه درمان مبتنی بر پذیرش و تعهد (ACT) تأثیر گذاشته است، در حالی که اصول رواقی در درمان شناختی-رفتاری (CBT) و مداخلات مبتنی بر ذهن آگاهی گنجانده شده است.

پیامدهای اجتماعی و سیاسی (ادامه): فلسفه سیاسی اسپینوزا، همانطور که در اثر او "رساله سیاسی" ارائه شده است، از شکلی دموکراتیک و جمهوری خواهانه از حکومت مبتنی بر اصول آزادی، برابری و عدالت حمایت می کند. او برای تفکیک قوا، اهمیت حقوق فردی و نیاز به دولتی منطقی و بی طرف که از شهروندانش در برابر ظلم و بی عدالتی محافظت کند، استدلال می کند.

رواقی گرایی همچنین پیامدهایی برای زندگی اجتماعی و سیاسی دارد، به طوری که متفکران رواقی بر اهمیت فضـیلت مدنی، وظیفه و دنبال کردن خیر عمومی تأکید می کنند. آنها معتقدند که افراد باید

به طور فعال در اجتماعات خود شرکت کنند و با حفظ یکپارچگی شخصی و اصول اخلاقی، برای بهبود جامعه به سیاست بپردازند.

کاربردهای معاصر و ذهن آگاهی:

هم اسپینوزا و هم رواقی گرایی بینش های ارزشمندی را برای گذر از چالش های زندگی مدرن از جمله پرورش ذهن آگاهی ارائه می دهند. تاکید اسپینوزا بر جدایی و درک ماهیت واقعی چیزها می تواند به افراد کمک کند تا رویکرد ذهنی تری نسبت به زندگی ایجاد کنند، در حالی که تمرکز رواقی گری بر انعطاف پذیری عاطفی، خودآگاهی و پرورش فضایل می تواند از توسعه سبک زندگی متوازن و آگاهانه حمایت کند.

ارتباط با محیط شناسی و بوم شناسی :

به همین ترتیب، تأکید رواقی گری بر زندگی در هماهنگی با طبیعت و شناخت وابستگی متقابل همه چیز نیز می تواند به محیط گرایی و تفکر اکولوژیکی کمک کند. رواقی ها به جای اینکه بخواهند دنیا متفاوت باشد، معتقدند که جهان را همانطور که هست می پذیرند، که می تواند منجر به یک رابطه آگاهانه تر و پایدارتر با محیط شود. آنها افراد را تشویق می کنند تا احساس مسئولیت در قبال سیاره را در خود پرورش دهند و به روش هایی عمل کنند که رفاه اکوسیستم را ارتقا دهد.

تأثیر بر رشد شخصی و خودسازی:

هم اسپینوزا و هم رواقی گرایی بینش های ارزشمندی را برای رشد شخصی و خودسازی ارائه می دهند. تاکید اسپینوزا بر تحقیق عقلانی، تفکر انتقادی و جستجوی دانش می تواند افراد را برای توسعه ظرفیت های فکری خود و مشارکت در یادگیری مادام العمر ترغیب کند. تمرکز رواقی گری بر فضایل، تأمل در خود و انعطاف پذیری عاطفی می تواند از افراد در پرورش نقاط قوت شخصی، غلبه بر چالش ها و دستیابی به رفاه بیشتر حمایت کند.

میراث و ارتباط مستمر:

ایده‌های اسپینوزا و رواقی‌گرایی امروزه همچنان در میان مردم طنین‌انداز می‌شوند، زیرا آنها راهنمایی‌های عملی برای پیمایش در پیچیدگی‌های زندگی و یافتن معنا در دنیایی نامطمئن ارائه می‌دهند. آموزه های آنها در مورد خودآگاهی، رشد شخصی، و پیگیری یک زندگی معنادار همچنان در جامعه معاصر مرتبط است و پایه ای را برای افراد فراهم می کند تا انعطاف پذیری، خرد و احساس هدف را پرورش دهند.

نتیجه گیری

در نهایت اسپینوزا و رواقی‌گرایی اگرچه خط مرزی مشخصی دارند اما در بسیاری از دیدگاه‌های فلسفی‌شان شباهت‌های متعددی دارند، به‌ویژه وقتی صحبت از درک فضیلت، ماهیت واقعیت، و رابطه بین انسان‌ها و جهان می‌شود. در اینجا چند نکته کلیدی برای مقایسه بین فلسفه اسپینوزا و رواقی گرایی آورده شده است که عاری از نظر نیست که در فضیلت و فلسفه اخلاق، هم اسپینوزا و هم رواقیون معتقدند که داشتن یک زندگی با فضیلت برای سعادت و خوشبختی انسان ضروری است. آنها بر اهمیت کسب دانش و درک نظم طبیعی جهان برای هدایت اعمال و تصمیمات ما تأکید می کنند. برای هر دو، فضیلت پیروی از قواعد اخلاقی نیست، بلکه در راستای همسویی زندگی خود با برنامه الهی یا نظم طبیعی است. همچنین در اساس وحدت وجود و جوهر و جبر اعتقاد متافیزیکی اسپینوزا به وحدت جود درجوهر (یعنی همه چیز به صورت جوهری واحد و نامتناهی با صفات وجود دارد) شبیه درک رواقی از جهان به عنوان یک کل واحد و به هم پیوسته است. هر دو فیلسوف جبرگرایی را می پذیرند، به این معنی که هر اتفاقی که می افتد طبق قوانین طبیعت یا خدا چنین می شود. همچنین در مراتب دیگری همچون جدایی عاطفی و آرامش درونی اسپینوزا و رواقیون هر دو از جدایی عاطفی و آرامش درونی به عنوان مؤلفه های ضروری یک زندگی با فضیلت حمایت می کنند. آنها معتقدند که با درک ماهیت واقعیت و جایگاه خود در آن، می توانیم به ثبات و آرامش عاطفی حتی در مواجهه با ناملایمات دست یابیم. با نگاهی به نقش عقل و معرفت نیز هم اسپینوزا و هم رواقیون بر عقل و دانش به عنوان ابزاری برای درک جهان و داشتن یک زندگی با فضیلت تأکید زیادی دارند. آنها معتقدند که کسب دانش و خرد منجر به درک بهتر نظم طبیعی می شود و به ما کمک می کند تا تصمیمات آگاهانه تری بگیریم و در نهایت پیرامون طبیعت و خدا نیز هم برای اسپینوزا و هم برای رواقیون، طبیعت و خدا مفاهیمی قابل تعویض هستند. آنها جهان را به عنوان یک سیستم منظم می بینند که

توسط قوانین الهی یا اصول عقلانی طبیعت اداره می شود. هماهنگی با این دستور الهی، رمز یک زندگی با فضیلت و سعادت است.

در خاتمه باید افزود که، اسپینوزا و رواقی گرایی در دیدگاه‌های فلسفی‌شان، به‌ویژه در دیدگاه‌هایشان درباره فضیلت، ماهیت واقعیت، و اهمیت عقل و معرفت، شباهت‌های اساسی دارند. هر دو فلسفه از زندگی مبتنی بر درک نظم طبیعی و زندگی در هماهنگی با آن حمایت می کنند که در نهایت به آرامش درونی، خرد و شادی منجر می شود. فلسفه اسپینوزا و رواقی گرایی شباهت‌های فراوان و همچنین تفاوت‌های متمایز در رویکردهایشان به درک جهان و هدایت زندگی بشر دارند. با کاوش در این فلسفه‌ها، می‌توانیم بینش‌های ارزشمندی در مورد ماهیت واقعیت، شرایط انسانی و مسیر رشد و تحقق شخصی به دست آوریم. هم اسپینوزا و هم رواقی گرایی حکمتی بی‌زمان ارائه می‌کنند که به الهام بخشیدن و غنی‌تر کردن زندگی کسانی که با ایده‌هایشان درگیر هستند، ادامه می‌دهد.

صالح یحیی پور – اردیبهشت ۱۴۰۳